

ЗОЛОТОНОША СТАЛА СЦЕНІЧНОЮ КОЛИСКОЮ ТЕАТРАЛЬНОЇ ЗІРКИ

Цьогорічного 8 вересня виповнюється 125 років від дня народження Наталки Ужвій – невтомної служительки Мельпомени, осяйної зірки театру й кіно, котра на загал зіграла понад 230 ролей, чотири рази була відзначена державними преміями й увінчана званням Героя праці. Та, можливо, таких би зіркових вершин вона б і не сягнула, якби не золотоніська сцена...

Варто нагадати дещо призабутий історичний факт: на початку минулого століття саме Золотоноша стала провідним центром театрального життя Шевченкового краю. Дійсно, тут ще від 1897 р. працював аматорський театральний колектив, а в 1910 р. у місті взяв прописку один із найперших в Центральній Україні стаціонарний театр на 500 місць. Його сцену поряд з місцевими театрами облюбували й корифеї, зокрема, трупа П. Саксаганського, а також відомі артисти М. Заньковецька і Б. Романицький. Бував у Золотоноші з пісенними гастроллями й великий Кобзар української музики М. Лисенко.

А родину Ужвійів із Волині до Золотоноші закинули чорні бурі Першої світової війни. Молода вчителька Наталка Ужвій навчала дітей грамоті спочатку в селі Михайлівці (Драбівщина), а згодом – у Золотоноші (міська чоловіча гімназія). Саме тоді відчула владний поклик високого мистецтва і стала відвідувати заняття місцевого театрального об'єднання. Дебютувала на золотоніській сцені Наталія Михайлівна влітку 1916 р. у ролі квартирантки (п'єса Г. Запольської «Мораль пані Дульської»). Упродовж неповних 6 років Н. Ужвій зіграла в Золотоноші понад 70 (!) ролей. Особливо яскраво були виписані її майстерною грою образи Олени і Одарки («Глитай, або ж павук» і «Дай серцю волю»), Марусі Богуславки й Марусі Чурай («Маруся Богуславка», «Ой, не ходи, Грицю» М. Старицького(. Харитини, Уляни, Софії («Наймичка», «Бурлака», «Безталанна» І Карпенка-Карого) та ін..

Попри те, що рідні не схвалювали її захоплення, Наталія була фанатично віддана аматорському театру: допізна пропадала на репетиціях, брала участь у оформленні декорацій, шила сценічний одяг. Саме в Золотоноші майбутня зірка побралася з очільником місцевої театральної спілки Григорієм Дробницьким, утім їхнє спільне життя не склалося і невдовзі подружжя розлучилося.

А згодом збулася мрія Наталії Михайлівни стати професійною актрисою. Холодного й голодного грудневого ранку 1921 р. вона вирушила до Києва з документом про те, що Золотоніський повітвідділ освіти направляє її на курси режисерів драмгуртків. Відрядження ствердив своїм підписом повітовий комісар народної освіти І. Мойся (в майбутньому знаменитий український прозаїк Іван Ле). У Києві уродженець Золотоніщини (с. Щербинівка) поет і перекладач Микола Терещенко познайомив свою талановиту землячку з керівництвом столичного драмтеатру імені Шевченка. Знаменитий театральний корифей Іван Мар'яненко після акторських проб благословив Н. Ужвій на професійну сцену і взявся навчати її виконавській майстерності.

Навіть сягнувши вершин визнання, народна артистка ніколи не забувала про те, що стартовим майданом її високого акторського злету стала театральна сцена з маленької Золотоноші. Наталія Михайлівна постійно адресувала золотонісцям теплі, сповнені вдячності листи, і ось фрагмент одного з цих одкровень: «Я з вдячністю згадую свою участь у аматорському драмгуртку. Адже завдяки серйозним заняттям у ньому полюбила театр, прийшла підготовленою працювати на професійну сцену».

Ім'я мистецької знаменитості носить одна з вулиць нашого районного центру. А приміщення міського будинку культури (того самого аматорського театру, родом з 1910 р.) прикрашає меморіальна дошка Наталії Ужвій.

*Григорій Голиш, директор наукової бібліотеки
імені Михайла Максимовича*